
MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 8. Décemberben 1787.

Edgy Búfs penna Játéka. Miskóltz 3-dik Juny.

U éthe edgy folyó viz hires a' nevérül,
 Azt irják a' Költők ennek a' vizérül,
 Hogy a' ki belölle iszik bánatjában,
 Meg vidul a' szive keserves bajában.
 Gyötrő kinairul majd el-felejtkezik,
 Többe jajairul meg-nem emlékezik.
 Bár csak az a' Patak, melly ablakom alatt,
 Tsendes folyásával mossa a' köfalat.
 Bujt el-felejtető Lethévé változna;
 Ugy tovább két szemem tám nem siránkozna.
 Mert tellyes mértékkal ebbül a' Lethébül,
 Innám bő részt vennék felejtő vizébül.
 De jaj! nem változik ez épen Lethévé,
 Ennek vize nem lesz a' Lethe vizévé.
 Sőt ez hozá hirül okát a' bajómnak.
 E' leve Postája zokogó jajómnak.
 Minap onnan felyül lafsu jövésével,
 Ily szomoru hirt hoz tsörgedezésével:
 Oda van igaz szív Lelkednek Kedvese,

X x x x

Ma

Ma lett edgy idegen embernek Jegyese ;
 Két Szivetek edgy vólt ma el-választották,
 A' máséhoz szived , szivét forrasztották
 Mint a' kít Jupiter menny-köve földre ver
 El rémul, még némul, le rogy, és ott hever.
 Él az; de nem tudja él é vagy tám meg hólt,
 Ollyá lett mint a' kít fedez edgy gyászos bólt.
 Én-is szinte élet 's halál közt így vóltam;
 Meg némultam, hogy a' hirt hallám nem szóltam.
 El fogódot Szivem, könyveim tsorgóttak,
 Nyelvem nem szólbatot, tsak azok szollottak.
 Azok jelenték ki Szivem belső baját,
 Azok befzélék ki némult nyelvem jaját.
 Sokáig így vóltam, semmit sem érzettem,
 Mint a' kít a' Guta meg ütt ollyá lettem.
 De hogy a' bú terhe tágitá Szivemet,
 Kezdem fel-emélni lafsanként szememet.
 Fel-éledtem; de jaj mit téfszen így élni,
 Minden pillantásban halált kell remélni.
 Mert a' bú özöne úgy járja Szivemet,
 Hogy sohol sem lelem nyugovó helyemet.
 Szánom, igen szánom az én Kedvesemet,
 Tudom el-válása engem földbe temet.
 Az ég-is könyvezé keserves sorfomat,
 Az-is észre vevé az én nagy bajomat.
 Mert a' mikor töllem ötet el-szakaszták,
 Idegen Személyhez erővel ragaszták.
 Bé bórult, szüntelen esővel könyvezék;
 Még a' fellegek-is bánatim érezék.
 Kegyetlen Kerítők Szivét a' Szivemtül,
 Mért szakasztátók-el Lelkét a' Lelkemtül.
 Hiszem az én Szivem az ő jó Szivével.
 Edgy vólt az én Lelkem az ő jó Lelkével.

Kár-

Kárhozatós vétek a' hiv szeretöket
Edgy mástól el-venni erőszakkal öket.
En nem átkozodom; mert a' nem kenyerem,
De azt bátorsággal ki-mondani merem.
Az egek igazak a' Gónósz-tévöket,
Elébb a' vagy később meg büntetik öket.
Kedveském mit mondjak néked utoljára,
Nem akarnék szolni Szived fájdalmára.
Mert bátor én másért tölled meg-vettetem,
Te páros én árva Gerlitzévé lettem.
Még-is holtig Téged annyira szeretlek,
Hogy ártaImas Szivvel soha sem illelek.
Köszönöm, mig tartott hozzám, hivségedet,
Szivemben hordozom azért a' nevedet.
Bár csak Penelope hiv Ulifsefedhez,
Lettél volna Lelkem igaz Kedvesfedhez.
Ugy többel tartoznám a' Te hivségedért,
Holtig kötelefed volnék Szerelmedért.
De hogy a' nem lettél rólla nem tehetek,
En-is tovább Lelkem hived nem lehetek.
Hanem hived helyet mig el-nem enyészek,
Mind addig Tenéked gyász oszlopod lézék.
Ohajtva Szivemben mindég emlegetlek,
Sohajtlak, kívánlak titkon igy szeretlek.

Rég, hogy edgy bizonyos hir-adással adós a'
mi *Műsánk* az ö E. Olvasóinak. Még 1785-ben jött
vala világosságra edgy 8ad részben 9 árkusból álló
igen szép Magyar Versekkben iratott Könyvetske illy
Titulus alatt: *Utazó Lélek*, az az: széllyeljáró gon-
dalati edgy olyan Léleknek, ki az embereknek
Társaságát edgy kevéssé el-hagyván, fél-repült a'
X x x x 2 nap

naphoz, és azzal edgyütt a' Világnak bizonyos részét fel-járván, utozásáról számot ad. Iratott T. T. Göből Gáspár Ur Ketskeméti Prédikátor által, és nyomtattatott Pesten a' Trattner Ur betűivel. Ezen előttem Setétben lévő Könyvetske tsak a' napokban akadván kezembe, midön gyönyörüséggel olvasnám, e' következő Versekre akadék a' 7-dik Részben Ásiáról:

A' mint a' föld magát felénk fordította,

A' leg első rangot Ásia tartotta.

Sina, Siám, Mogól, Perfa, Tatár, Török,

Itt fekszik. A' többi majd mind Mufzka Örök.

Ezek a' nagy roppant térségü Országok,

A' földről nézőknek mind edgyedgy Világok.

Ha ki ezek közzül tsak edgyiket birja:

Magát a' Királyok Királyának írja.

Nagy Név! De oh! mi ez a' valóság nélkül?

Hó-halomra épült ház, a' melly széllyel dül.

Királyoknak lenni más kis Királyoknak,

'S azonban szivekkel nem birni azoknak.

Ez, nem egyéb, hanem félelmek' kut-feje,

Minden Hatalomnak van rendelt ideje,

A' nagy Hal el-nyeli a' kisebb halakat,

Ennek a' Halászók vetnek fonalakat.

'S a' mikor úszkálna jól-lakva kedvére:

Vatsora lesz kevély húsából estvére.

Söt fokszor az el-nyelt kis apró halatskák,

A' nagyot meg-fogó el-rejtett vas-mátskák.

A' kevély Afsirust, a' Médus el-nyelte,

Ezt a' Perfa, maga alá meg-nyergelte.

Ez, edgy Hérósnak-e? vagy mond Vakmerőnek,

Hérósnak-mert engedte minden-e Menykönek.

Ez,

Ez . mondom Sándornak lesz ismét prédája.
Sándor csak nem egész Áfia Királya.
Meddig tart? Ah! ne kérd. Azt a' kevélységet,
Kit úgy kelle nézni mint főbb ellenséget.
Sándor, hogy a' maga Királyává tette:
Minden koronáit azzal el-vefztette.

Es Ugyan azon Résznek végén:

Oh! mennyivel drágább az olly Birodalom!
Mellyel edgybe-kötve van a' nyugodalom.
Melly a' Békefélegnek szerzetén épül,
Bár hadi virtusa leg-felsőbb poltzon ül.
Nem bánt fenkit. mikor őt fenki nem bántya:
De ha kell a' kardját vitézül ki-rántya.
Mikor kebelében tsendefen élhetni,
A' szomszédal, tudja magát betsültetni.
A' szem, a' száj, a' kéz, dolgokban el-járnak,
Magokra büntetést csak a' roszszak várnak.
A' köz-jóra néző Törvények hatalma,
A' jó 's igaz ügynek bizonyos oltalma.
A' Fő, a' tagokra vigyáz 's igazgattya:
Minden tag a' Főhöz hűségét mutattya.
Edgy mást költsönösen minden tag szereti;
A' leg-kifsebbnek-is van nagy betsületi.
Ha a' nyelv 's a' vallás tenne külömbséget:
Az Egyházasi-név szül köz szivefséget.
Bár légyen az ilyen Ország napkeleten:
De nagy neve el-hal, túl az enyészeten.
Királyok! ama nagy Király Helytartói!
A' föld lakofinak Fő Igazgatói.
Kik Országitokat így boldogittyátók,
Soha el-nem hervad ékes korónátók.

Még

Még akkor-is mikor itt lenni meg-szüntök,
 'S fzemünk elöl, mint az áldott nap el-tüntök.
 Böls Országláftoknak Ditsőséges Neve,
 Meg-marad, mint a' Nap Természeti heve.

Ezen olvasásra méltó Könyvetskét a' Hazabéli
 Könyvkötöknél lehet, a' Magyar Verseik olvasásában
 gyönyörködöknek találni.

Edgy Hazafinak Jelentése.

A' Magyaránál, magyarul kellene beszélni, azon-
 ban a' Felsőségnek Rendelése, a' Magyar-Hazában,
 Német Nyelven, adogálnak edgymásnak kezeket.

A' Rendeléseknek vége, a' bé-tellyesítés. En-
 nek a' meg-értés, eszköze. A' meg-nem értetnek,
 kötelező ereje nem lehet. Mivel:

Az Idöknek engedelmeskedni kell; a' Törvény
 mind addig Törvény: még más Törvény által, a'
 Törvény Nevet el-nem veszi. Törvény azért, az
 Ujj-Ordo *Judiciarius*: Törvény az Ujj-*Criminalis*
Praxi-iss. —

Buzgóbb indulattya volt hajdan a' Hazafiaknak
 a' Hazához. Nem tsak *Verbötzinknek*, az 1637-dik-
 ben, és *Kitthonitsnek* az 1647-dikben, Magyar
 Nyelvre lett-Fordítását olvassuk; de a' Hazába Se-
 reglett 's meg-telepedett Németeknek kedvekért, az
 elsöt az 1699-dik Elztendöbéli Fordításbül, Néme-
 tül-

tül-is olvashattuk. Most a' Magyar keveset hajt magával.

Az Ujj-Törvényes Rend, két Esztendőktől fogva, Deák és Német nyelveken kezünkben forog. Várva vártam, a' Magyar Forditást mind máig, Hírét sem hallom.

Édes Hazámhoz való igaz szeretetem, kitzett arra: hogy a' mely váratlan Törvények (az Ujj *Judiciarius Ordo*: az Ujj *Criminalis Praxis*) idegen nyelven tétettek kezeinkben: azokat saját nyelveken közölysem azokkal; a' kik szinte ugy nem értik a' Deákot mint a' Németet, azonban, ha akar mellyike ellen, vérkezni találnak: a' Német és Deák Könyvből, Magyarán büntetendők lesznek.

En előttem ugyan, minden más esze után való okoskodás, utálatos. Másé az: a' mi máséből fordittatik. Tsak az a' mi saját szüleményünk, a' mi tollunk származik. Sajnálásra méltó ehez képest: hogy annyi ezer ujjabb 's ujjabb Könyvek közt, alig lehet, edgy 's két Magyar Találmányt találni. Magyar munkának pedig, más nyelvekre való általtételét, még tsak annyit sem. A' fok ezerek, jelesül, a' kinknek a' Közönségtől, vagy a' Fejedelemtől bizonyos és bőv kenyerek vagyon, tsak élnek 's halnak; annyi Ezer Edgyházi 's a' t. szolgálak mit tesznek 's tettek? Eltek.

Ámbár tehát Forditással elő-állani, soha szándékom 's kedvem nem volt; mind-azáltal mivel a'
Tör

Törvény, a' Törvény-hozó Felsőségnek tulajdona:
itt a' Fordítás el-kerülhetetlen.

Illy okokon hozzá fognék, a' jelentett Ujj-Törvények Magyarra való Fordításokhoz; ha azokat ekkoráig, más valaki, munkába nem vette volna. Időm lenne ezekre e' Télen. Tavaszkor szántogatni kell. Nem kellene: ha a' Háladlan Haza, a' melynek szolgálattýára magamat el-kézfittettnék lenni, esmérem; a' mellynek úgy-is mint Prokátór, úgy-is mint ez előtt, két Vármegyék Tábla Birája, hiven és jó Lélekkel szolgáltam, Erdemimről el-nem felejtkezett volna. Lássa! nem magam vagyok így. Végtére

Két Hónapóig függesztve hagyóm, a' Czelűl ki-tett munkát, hogy ketten, vagy többen, edgyett ne írjúnk, következésképpen Fáradozásóm haszontalan ne légyen: a' Tűdősítástúl függendő leszek.

Rosnyón Sz. András Havának
15-dik napján. 1787.

Cházár András.

